

О.В. Прокопова, канд. екон. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)

К.О. Твердохліб, асист. (ХДУХТ, Харків)

НЕОБХІДНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ЯКОСТІ ISO В ПРАКТИЦІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ

Суспільство не може існувати без технічного законодавства та нормативних документів, які регламентують правила, процеси, методи виготовлення та контролю продукції, а також гарантують безпеку життя, здоров'я і майна людей та навколишнього середовища. Стандартизація якраз і є тією діяльністю, яка виконує ці функції.

Однією з суттєвих перешкод на шляху широкого впровадження систем управління якістю вищих навчальних закладів України є недостатня кількість теоретичних та практичних розробок у цій сфері. Як результат, на відміну від іноземної практики, де впровадження систем управління якістю у вищих навчальних закладах є досить поширеним явищем, в Україні лише окремі вищі навчальні заклади тільки починають займатись цією проблемою.

Значну роль в підвищенні якості продукції відіграють стандарти які є організаційно-технічною основою систем якості. Міжнародною організацією із стандартизації ISO, були розроблені міжнародні стандарти серії 9000, доповнені в подальшому стандартами серії 10000, які сконцентрували досвід управління якістю, нагромаджений в різних країнах, і в багатьох із них були запроваджені як національні.

Розробником міжнародних стандартів серії ISO 9000 – являється Міжнародна Організація по Стандартизації (International Certification Organization (ISO)). Це всесвітня федерація національних органів по сертифікації, що займаються технічним регулюванням. Для підтримки своєї діяльності Міжнародна Організація по Стандартизації залучає спеціалістів з різних галузей, які об'єднуються в технічні комітети по напрямкам діяльності. Підготовка проектів міжнародних стандартів покладалась на технічний комітет ISO/TC 176 «Управління якістю і забезпечення якості». Створення стандартів серії ISO 9000 – це наслідок формалізації та узагальнення практичного досвіду, накопиченого за весь післявоєнний період розвитку промисловості в світі:

ISO 9000 «Загальний менеджмент якості й стандарти по забезпеченню якості. Провідні вказівки на вибір і застосування»;

ISO 9001 «Система якості. Модель забезпечення якості при проектуванні і/або розробці, монтажі й обслуговуванні»;

ISO 9002 «Система якості. Модель забезпечення якості при виробництві й монтажі»;

ISO 9003 «Система якості. Модель забезпечення якості при остаточному контролі й випробуваннях»;

ISO 9004 «Загальний менеджмент якості й елементи системи якості».

Вимоги стандарту ISO 9001:2008 загальні й застосовні до організацій усіх галузей промисловості чи економіки, незалежно від категорії пропонованої продукції (послуги). По суті розділи стандарту визначають вимоги до системи управління якістю організації, яка б забезпечувала цілеспрямованість будь-якої дії та процесу на кінцевий результат: задоволення вимог споживачів, виконання вимог законодавства, а також виконання вимог, установлених у межах самої організації.

На шляху України до належної рівноправної участі у Європейському просторі вищої освіти є ще багато проблем і багато роботи. Одним із завдань є розробка і впровадження сучасних систем управління якістю надання навчальних послуг вітчизняними ВНЗ, їх сертифікування та створення умов і механізмів для їх постійного оновлення і розвитку. Практично йдеться про модернізацію чинних стандартів надання освітніх послуг вищих навчальних закладів України. Європейське співтовариство вже має певні напрацювання і практичні досягнення, виробило набір норм та правил уніфікованої діяльності в напрямі забезпечення якості надання освітніх послуг, які для України становлять безумовний інтерес з огляду на необхідність вирішення завдання підвищення якості надання освітніх послуг у системі вищої освіти.

Необхідність впровадження системи управління якістю в українських ВНЗ пов'язана з головним завданням освіти на сучасному етапі – задоволення потреб суспільства і підготовки фахівців, що відповідають вимогам сучасного етапу розвитку економіки країни та вступу України до СОТ, шляхом удосконаленням освітніх програм та покращенням якості надання освітніх послуг.